

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeinentiis & Præcedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. LVI. Beneventana Synodus. De jurisdictione, seu facultate Episcopi circa Synodum, An scilicet Constitutiones Synodales facere valeat, sine consensu, vel consilio Capituli, Et quatenùs solum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

dinarium vel alium Superiorem admiffa fit, mul-
tominus id facere potest per dimissionem implici-
tam, cum non possit esse majoris operationis taci-
tum quam expressum, seu fictum quam verum.

Ut super utraque specie dimissionis, prævia ma-
tura discussione de anno 1638. declaravit S. Congr.
Concilii in una Leodien. quæ declaratio approbata
etiam per Urbanum VIII. & inferius registranda, cir-
cumfertur tanquam magistralis, ac passim recepta
est per Sac. Congregationem Concilii.

Quod duplicem habet claram rationem coinci-
dentem in idem, Unam quod Clericatus dicitur
militia cœlestis, cui illum suscipiens se adscribere
dicitur in favorabilibus & privilegiativis jure mili-
tariæ terrestris regulandis, Unde quemadmodum
miles non potest militiam deserere sine licentia &
consensu Ducis, ac aliàs tanquam desertor puni-
tur, patiendò solùm privationem privilegiorum,
ita quoque de hujusmodi militibus spiritualibus di-
cendum venit.

Et altera, quia inter suscipientem Clericatum,
& Superiorem conferentem iniri dicitur quidam
quasi contractus, eodem modo quo sequi dicitur
ex collatione & respectivè acceptatione beneficii
Ecclesiastici inter beneficiatum & Ecclesiam, seu
collatorem, ex deductis per Barbof. de iure Ec-
cles. lib. 3. cap. 15. nu. 14. & 15. & pluries in sua ma-
teria sub tit. de beneficiis, occasione resignationis
non operativæ, usquequo per Superiorem non ad-
mittatur, idcirco in distractu intervenire debet i-
dem mutus consensus, cum quo contractus ini-
tus fuit, ex regula, quod unumquodque dissolven-
dum est cum eodem vinculo, cum quo est ligatum.

Et quidem Superior & subditus sunt correlativi,
& non debent ad imparia judicari, quinimò si quæ
inæqualitas danda est, illa potius procederet pro
Superiore & contra subditum, non autem econ-
verso, undè quemadmodum Episcopus sine con-
sensu Clerici, vel saltem eo dissentiente sine justa
causa & ser. ser. non potest eum privare Clericatu,
ita converso non debet esse in subditi placito sine
Superioris consensu à suscepta obligatione se exi-
mere.

Et quamvis revera in hoc proposito hujusmodi
argumentum correlativorum ita strictè non proce-
dat ob rationis diversitatem, quoniam quando
subditus dimittit beneficium vel Clericatum, di-
citur solùm renunciare favori & privilegio, quod
non confertur in invitum. E converso autem priva-
tio, quæ per Superiorem fieret, importat pœnam
formalem, undè propterea termini non sunt æ-
quales, Ac etiam quia esset quodammodò reddere
irretractabilem statum Clericalem in minori-
bus, qui de sui natura est retractabilis, Nihilomi-
nus adhuc dicta ratio quasi contractus seu correla-
tivorum considerabilis remanet in ordine ad ex-
petendum superioris consensum, qui ab eo sine
causa denegatus, suppleri potest per alterum Su-
periozem, ita ut dictum assumptum moraliter &
sano modo intelligendum veniat, nè scilicet in libi-
to subditi repositum sit. Spreto Superiore se facere
subditum & non subditum juxta temporum & ca-
sum oportunitatem.

Potissimè quia juxta magis commuem & recep-
tam opinionem pluries canonizatam per S. Con-
gregationem, Clericus qui post legitimè dimis-
sum Clericatum, de facto, etiam sine consensu E-
piscopi vel sui Ordinarii, quinimò eo dissentiente,
habitum & tonsuram suscipiat, atque in divinis in-

serviat, seu inservire sit promptus, quamvis à Supe-
riore impeditus, potitur privilegio fori, aliisque cle-
ricalibus privilegiis & favoribus, quoties non præ-
cessisset formalis privatio Clericatus, causa cognita,
& ser. ser. ex aliquo delicto vel alia justa causa, ex de-
ductis per Marin. resolut. 49. 50. & 58. lib. 1. ubi
allegatur Reccim Squillante, & ceteri de materia a-
gentes

Tenor autem dictæ declarationis
Sa. Congregationis Concilii est,
videlicet

IN CAUSA
LEODIEN.

DIE 12. Novembris 1630. facta relatione San-
ctissimo D. Nostro in causa Leodien. 9. eiusdem
in Sacra Congregatione Concilii præposita & re-
soluta, Sua Sanctitas approbavit opinionem, ut
Clerici etiam non habentes requisita cap. 6. sess.
23. de Reformat. Licet ipsi tanquam contra-
venientes ordinationi S. Concilii, non possint pro
se allegare privilegium fori, nihilominus subsint
jurisdictioni Episcoporum, seu Ordinariorum &
illorum cognitioni, nedum in causis, in quibus
non prævenerunt, sed illos è manibus Iudicis lai-
ci repetent, quando iidem Clerici adhuc Clerici
permaneat, videlicet, si neque à jure, neque ab
homine per declarationem ser. ser. factam pri-
vilegiis Clericalibus denudati seu privati sint.

JO. Baptista Cardinalis Pamphilus.

BENEVENTANA
SYNOVVS.

AD PETITIONEM CAPITULI
METROPOLITANÆ.

Consilium pro veritate.

De jurisdictione seu facultate Episcopi cir-
cà Synodum, an scilicet Constitutio-
nes synodales facere valeat, sine consen-
su, vel consiliū Capituli; Et quatenus so-
lum consilio requiratur, an capitulariter
petendum sit, vel potius sufficiat, si à sin-
gulis, & an illud sit sequendum.

SVM MARIVM.

1. *Acti series.*
2. *Constitutiones Synodales faciendæ sunt de consilio Capituli.*
3. *An consilium prædictum sit de necessitate sequendum.*
4. *Non dicitur actus capitularis gestus à singulis Canonis extra Capitulum.*
5. *In quo differant Constitutiones synodales ab aliis decretis & provisionibus Episcopi.*
6. *An Episcopus duarum Cathedralium insimul unitarum possit facere unam Synodum, vel debeat facere duas distinctas, & de effectibus.*

DIS-

UM Archiepiscopus Beneventanus, extra Synodum formiter congregatam, sine interventu & consensu Capituli capitulariter congregati, aliquas edidisset Constitutiones, quas Synodales nuncupavit, easque curasset acceptari à singulis Canonicis Metropolitanæ pro majori parte, Consul- tus sui pro veritate ex parte ejusdem Capituli, an hujusmodi Constitutiones essent validæ & obligatorix, stante præsertim quod ejusdem Archiepiscopi auctoritas, dum hæc gesta fuerunt, restricta, seu diminuta erat ob assistentiam Vicarii, qui licet ex prudentialibus motivis Generalis non autem Apostolici nuncupationem haberet, cum deputatione facta ab ipso Archiepiscopo, attamen in effectu erat Apostolicus, utpotè deputatus per Sac. Congregationem de ejus mandato, non nisi per dictum Vicarium causas cognoscere, aliaque gerere poterat.

2 Respondi, quod si dictæ Constitutiones editæ fuissent per solum Archiepiscopum, absque consensu, nulloque ex petito consilio Capituli non mererentur Synodali nomen, ideoque multominus haberent earum operationem, sed essent invalidæ per textus expressos in *cap. novit, cap. quanto, & cap. finali, de his qua sunt a Prælati sine consensu Capituli Abb. in dicto c. quanto num. 4. & ceteri communiter, de quibus Ciarlin. controv. 61. n. 11.*

Quæstio enim inter Doctores est, an consilium à præfatis Canonibus requisitum, de necessitate sequendum sit, ita ut fonet in consensum, vel potius sufficiat solum illud petere. In quo licet *gloss. Io. Andr. Innoc. Imol. & alii in dicto cap. novit. Ancharan. in cap. 1. num. 96. de consuet. & ceteri teneant pro necessitate; Contrarium tamen, quod scilicet verbum consilii de quo in dictis Decretalibus stet in suis puris terminis, undè propterea sufficiat petere absque necessitate insequendi tenent, Abb. in dicto c. quanto n. 5. & ceteri magis communiter, eamque esse veriore testatur Rota apud Achill. decis. 2. de off. ordinarii, Put. decis. 92. lib. 3. eamque sæpius fuisse tentam à Sac. Congregatione testantur Lotier. de benef. lib. 1. quaest. 21. num. 110. Faenan. inc. & sine litera de his qua sunt à Prælati sine consensu Capituli, ubi de materia interventus Capitulum Cathedralium in Synodo Provinciali.*

Ubi verò tenenda etiam esset hæc secunda opinio, quam præsertim ex auctoritate Sac. Congregationis & Rotæ sequendam esse credebam, Adhuc tamen pro invaliditate respondi, dum ob litteralem dictorum Canonum dispositionem, omnes concordant, consilium saltem petendum esse, quod sequarum non fuerat, non obstante acceptatione Canonicorum pro majori parte, quoniam id gestum fuerat à singulis extra Congregationem capitulariter, undè propterea dici non poterat actus capitularis, quamvis à majori parte quinimò ab omnibus, singulariter tamen gestus esset *Innoc. in cap. eam te de rescriptis num. 9. Feder. de Senis cons. 61. num. 9. Cavaler. decis. 193. num. 5. & habetur pluries in sua materia sub titul. de Canonici & Capitulo.*

4 Ipsum enim nomen seu vocabulum Synodus, utpotè significans Congregationem, denotat hujusmodi actus capitulariter seu collegiatim explicandos esse, ut etiam clarè comprobatur Sac. Concil. Tridentinum *sess. 24. de reformat. cap. 2. ubi renovando dispositionem c. quoniam 18. distinct. præci-*

pitur Episcopis, ut singulis annis synodum convocent, undè habemus, quod morientibus examinatis synodalibus infra annum, non possunt alii in eorum locum subrogari per solum Episcopum sine consilio Capituli ex deductis apud *Buratt. dec. 362. & 479. & in sua materia sub tit. de Parochiis, Et sic perneccesse requiritur Congregatio Capitularis, ut nomen & effectus Constitutionum synodaliu habeant, cum operatione non competente aliis decretis & statutis solius Episcopi, quod hæc durant durante ejus vita seu Præfatu, Constitutiones verò synodales tanquam leges sunt perpetuæ, & obligant semper, donec revocentur.*

Verum quia idem Archiepiscopus adhuc vivebat, dixi inanem videri hanc inspectionem, quoniam ubi etiam non subsisterent tanquam Constitutiones synodales, adhuc afficerent, & servari deberent tanquam decreta seu ordinationes ipsius Archiepiscopi, cujus Præfatu durante, effectus videtur idem, ideoque punctus consistebat in earundem Constitutionum iustitia & probabilitate, quoniam ubi essent injustæ seu exorbitantes haberi posset recursus ad Sacram Congregationem Concilii, vel Episcoporum pro reformatione, passim fieri solita, etiam ubi agitur de Constitutionibus editis in Synodo formiter congregato, & e converso si validæ & justæ, servari debent tanquam simplices ordinationes Episcopi ut supra.

Nullius verò momenti dictum credidi motivum moderatæ auctoritatis, quoniam in effectu hæc non aderat, cum solum provisio Sacræ Congregationis concerneret necessitatem adhibendi, magis unum ministrum, quam alterum, cum prohibitionem illum removendi, seu causas aliis delegandi, non autem percuteret ipsam Episcopalem auctoritatem, potissimè quia dicta provisio erat circa cognitionem & causam, ac ea, quæ pertinent ad munus Vicarii, undè percutere non videbatur materiam Constitutionum Synodaliu, in quibus Vicarius nil agere habet.

In proposito autem Constitutionum synodaliu, in congressu Advocatorum tento pro directione causæ in pluribus controversiis vertentibus inter Diocesim Ampuriensem & Civitatem, in simul unitas, tam super deputatione Vicarii sede vacante, quam super præcedentia, ac etiam jure convocandi ad Synodum juxta decisiones, quæ pro majori parte habentur impressæ in *recens. part. 9* quamvis omnium controversiarum decisio penderet ab eodem principio unionis, an scilicet illa esset æquè principaliter, ita ut utraque Ecclesia vel Diæcesis conferretur in suo primævo statu, vel e converso esset accessoria & subjectiva ex his, quæ habentur in eadem Ampuriensem & Civitatem, hoc libro sub titul. de præcedentia dist. 7. Nihilominus in proposito convocationis ad Synodum, dicebam hujusmodi inspectionem parum prodesse, etiam ubi super dicto puncto principali ex parte Diæcesis Civitatem. obtineretur intentum, quod scilicet unio canonizaretur, quod esset æquè principalis, ut probabilius credebam.

Licet enim quando sunt duæ Ecclesie sub uno Episcopo æquè principaliter in simul unitæ, reputentur in omnibus distinctæ, etiam cum separata Synodo, ad eod concursus habitus in Parochiali unius Diæcesis coram examinatis deputatis in Synodo alterius, reputatus fuerit nullus per Rotam in *Frequentissima nullitatis concursus 13. Junii 1635. coram Coccino*; Nihilominus id procedit quando Episco-

piscopus dñarum Ecclesiarum ita unitarum, duas separatas synodos celebrat, si verò unam pro utraque convocare aut celebrare velit, non videtur id prohibendum, Quoadmodum enim deputare potest unum Vicarium generalem pro utraque, atque residendo in una, ibi subditos alterius convocare, tribunal habere, & causas cognoscere, quia quoad ipsum ambo habentur pro una, ut apud *Ca. valer. dec. 418. cum aliis supra in Tirasonen. jurisdi. Etionis dis. 22. & in Marianen. & Accien. benef. sub tit. de benef. ita à pari idem dicendum videtur in convocazione synodus, cum eadem militet ratio, neque aliqua dignosci videatur differentia.*

DISC. LVII.

N Oppido *Pistaccioj* Matheranen. seu Acheruntin. Diocesis Anglonen. de nocte amicitia causa associati à Clerico ejusdem loci, homicidium patrasent, porrecta contra eos quarela ex parte Uxorividue & filiorum pupillorum in curia Episcopali Anglonen. curavit ista diligenter habere à curia seculari processum super corpore delicti & inditiis, deindeq; processit ad citationem contra quarelatos, ex quibus aliqui non comparentes reputati fuerunt contumaces, atque ad pœnas contumaciales condemnati, alii verò comparuerunt, & constituti, confessi sunt homicidium casuale, juxta eandem facti seriem ab ipsomet occiso coram Judice seculari in actu recognitionis corporis delicti enarratam; Et è conversò Vicarius foraneus dicti loci delicti processum formavit contra solum proprium Diocesanum, ad cujus incarcerationem processit. Post notabilem verò plurium dierum decursum, Curia Archiepisc. novum processum contra omnes formavit, ac successivè prætendens à dicta Curia Episcopali sibi tanquam Judici magis competenti remitti debere acta & carcetos, eidem tanquam suffraganeæ & subditæ in forma auctoritativa & præceptiva id demandavit, Replicantibus autem Officialibus Curia Episc. parere non teneri, cum in hoc ipsa Curia Archiepiscopalis non gereret partes Metropolitanani cum Suffraganeo, exercibiles tantum in secunda instantia, & in gradu appellationis & gravaminis, sed ageretur inter duos Judices coæquales, de jurisdictione seu fori competentia quæstionem habentes à communi Superiore decidendam; Hinc proindè recurrente dicta Curia Archiepiscopali pro hujusmodi decisione ad Sacram Congregationem Episcoporum, assumptaque desuper disputatione ob aliquam facti diversitatem inter causas patronos, nulla la capta fuit resolutio, sed juxta laudabilem stylum, demandatum fuit concordari factum coram ponente, sed Curia Archiepiscopali negligente ceptum opus profecui, ita Curia Episcopalis absque decisione victoriam reportavit, atque ad causæ expeditionem processit.

ANGLONEN.
REMISSIONIS CAUSÆ
PRO
EPISCOPO,
CUM

ARCHIEPISCOPO MATERANEN. SEU ACHERUNTIN.

Causa disputatus in Sac. Congregatione Episcoporum, sed non resolutus.

De concursu seu quæstione jurisdictionali inter duos Episcopos vel Ordinarios super cognitione ejusdem causæ seu personæ, quæ uni subjecta sit ratione originis vel domicilii, & alteri ratione delicti, qualis forus reputetur potentior. Et de præventionione quando intret ac sequuta dicatur, Et quid ubi concurrat mixtura plurium delinquentium diversifori.

An personis privilegiatis competat electio fori Metropolitanani in prima instantia.

S U M M A R I U M.

- 1 *Facti series.*
- 2 *De quæstione super majori competentia inter forum delicti, & forum originis vel domicilii.*
- 3 *Distinguntur plures casus pro dicta quæstione ac auctoritatum dilucidatione.*
- 4 *Quando res respectu utriusque est integra, potentior est forus loci delicti.*
- 5 *Quando etiam in casu præventionis per alterum, adhuc potentior sit forus delicti.*
- 6 *Spontanea præsentatio non causat præventionem.*
- 7 *Quando pro præveniente sit respondendum.*
- 8 *Confessus non est remittendus.*
- 9 *Præventio realis vincit verbalem.*
- 10 *Negligentia fori potentioris ei præjudicat.*
- 11 *De materia connexionis, & ne continentia causa dividatur, an forus dignior trahat omnes.*
- 12 *Quando dicatur non adesse vera continentia.*
- 13 *Quando ille qui reperitur cum delinquente, non reputetur talis, & non sit punibilis.*
- 14 *De privilegio electionis fori an competat inter duos Judices aequales.*
- 15 *Et an detur electio fori Metropolitanani in prima instantia.*

In hac igitur unica disputatione habita in Sacra Congreg. scribentes pro Curia Archiepiscopali, cum copiosis allegationibus desumptis ex *Farin. quæst. 7. & Carleval. de judiciis tom. primo disput. 2. ex num. 801.* nimium se diffundebant in quæstione tractata per civilist. in l. prima Cod. ubi de crimine agi oporteat, & per Canonistas in cap. postulasti de foro competent. super majori competentia fori ratione delicti quàm originis vel domicilii, ita cum auctoritatum cumulo probare curando verioris esse opinionem assistentem foro delicti utpotè digniori & magis privilegiato.

Scribens pro Curia Episcopali dicebam non bene hujusmodi quæstionem ita genericè & in abstracto tractari, ut cum aliquo æquivoco faciunt nonnulli moderni, sed procedendum esse cum casuum distinctione, qua mediante veritas melius indagatur, ac rectè conciliari possunt plures auctoritates, quæ invicem pugnant videntur in confuso cumulatæ.

Primus autem casus est, ubi Judex originis vel domicilii, sciens per eius subditum patratum esse delictum extrâ propriam ditionem & in alieno territorio, illum quem habet in posse punire intendit,